

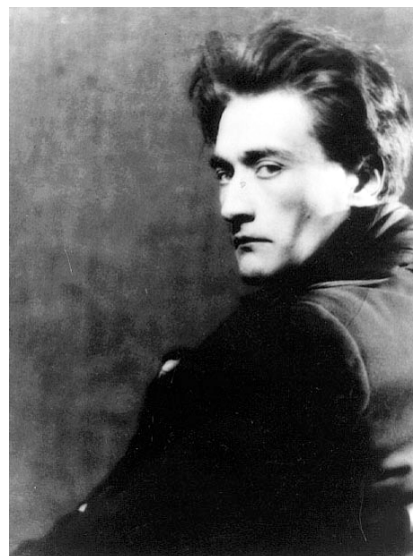
© Copyright 2011 Uitgeverij Lambo bv, Arnhem

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een automatisch gegevensbestand of openbaar gemaakt in enige vorm of wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, digitaal, door fotokopieën of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

De aangevreten zintuigen van Antonin Artaud (1896-1948)

Antonin Artaud leed vanaf zijn vroege kinderjaren aan ziektes en depressies. Hij bracht dan ook vele jaren van zijn leven door in sanatoria en psychiatrische klinieken en gebruikte uit noodzaak om overeind te blijven lange tijd verdovende middelen.

Toch zag hij kans een van de belangrijkste theatervernieuwers te worden van zijn tijd. Hij was actief als schrijver, tekenaar, dichter, acteur en regisseur. Ook trad hij nu en dan op in films en schreef hij zelf filmscenario's.

Hij verwierf vooral bekendheid met zijn zogenaamde **Theater van de Wreedheid**. Dat klinkt overigens gruwelijker dan het is. In Parijs had hij als jonge man kennis gemaakt met het experimentele theater, waarin acteurs verder gingen dan een standaard verhaal vertellen. Zij probeerden nieuwe vormen uit, een soort trucjes om op een nieuwe manier verhalen te vertellen. Dat sprak Artaud erg aan. In 1927 richtte hij zelfs een gezelschap op dat hij vernoemde naar de grote voorloper van de theatervernieuwing in Frankrijk, Alfred Jarry (1873-1907). Die was vooral beroemd geworden door zijn stuk *Ubu Roi*. In 1933 ontwikkelde Artaud zijn Theater van de Wreedheid, en hij stichtte daarvoor een anonieme vereniging.

Artaud had veel belangstelling voor andere culturen. In 1936 bezocht hij in Mexico de tarahumara-Indianen. Later ging hij in Ierland op zoek naar de oude cultuur van de Druïden. Na zijn terugkeer naar Frankrijk werd hij opgenomen in de psychiatrische kliniek in Rodez, waar hij in 1948 stierf aan kanker.

Artaud had een interessante opvatting over theater. Volgens hem waren theater en het echte leven namelijk elkaars spiegelbeeld. In theater kon de mens de beperkingen van het verstand opheffen; omdat er geen gedragsregels bestaan is op het toneel alles mogelijk, net als in een droom. Artaud keerde zich tegen het traditionele theater van woord en beeld. Hij wilde een opwindend theater, gericht op de zintuigen, een wild theater met krachtige beelden en

lichteffecten. Hij streed tegen het levenloze rationalisme van die tijd. Theater moest een soort rituele happening zijn.

THEATRE de NESLE **ARTAUD MOMO**
8 rue de Nesle 6e Paris
métro Odéon

Avec
Mise en scène et interprétation
Francis FRON

Avec
Nicolas LESBARE, Cécilie mesle
Personnes vivs et autres machines

du 14 janvier
au 22 février
2003
21h15
Relâche
Dimanche Lundi
Réservation
01 46346108
www.theatredenesle.com
THEATRE

Tot Artaud was er meestal een scheiding geweest tussen toneelspelers en publiek, de zogenaamde vierde wand. Die onzichtbare wand scheidde het podium van de zaal; toeschouwers keken naar wat er op het podium gebeurde, maar zij werden daar niet in betrokken. Artaud wilde die starre scheiding opheffen. Hij wilde publiek en spelers samenbrengen en een magische realiteit oproepen, waarin de toeschouwers konden geloven zolang de voorstelling duurde. Daarom richtten de acteurs zich soms rechtstreeks tot het publiek, om hen bij hun toneelstuk te betrekken.

Gemakkelijk was het werk van Artaud niet. De personages hadden geen echte karakters, handelden volkomen onlogisch en hielden zich aan geen enkele structuur of systeem. De taal werd compleet vermorzeld. In dit Theater van de wreedheid lag de nadruk niet, zoals je zou denken, op geweld, maar op heftigheid en onontkoombaarheid. De zintuigen moesten worden aangevreten om de toeschouwer aan het denken te zetten over het leven.